

a polgári osztály számára és a középiskolára, melynek egységesnek kell lenni s ennek alapját csak a gymnásium képezhetné. Azonban reformálni kellene azt. Hogy miként gondolja ő ezt a reformot, azt a vállalat egy következő füzetében fogja kifejteni. Szerzőnk egész iskolaügyi rendszere felett csak akkor mondhatunk végérvényes ítéletet, azonban jelen értekezését így is igen eszméletetőnek és tanulságosnak tartjuk. Az értekezésnek inkább elméleti fejtegetéseit tartjuk becseseknek s nem annyira a gyakorlati következtetéseket. Hisz ez utóbbi tekintetben Hornemann nem tesz egyebet, mint a gymnásiumot védve, harcol a realgymnásium s bizonyos tekintetben a reáliskola ellen is és azoknak legújabbán bekövetkezett egyenjogúsítása ellen. SZÉKELY GYÖRGY.

**Sammlung pädagogischer Vorträge.** Herausgegeben von *Wilhelm Meyer*-Markau: Heft 10. Neue Bildungs-Ideale von Hermann Becker. Heft 12. Die Pädagogik des Jesus Sirach von M. Isaack.

A Meyer-Markau szerkesztése alatt álló «Sammlung pädagogischer Vorträge» cz. vállalatban ismét két érdekes dolgozat jelent meg, melyeket röviden ismertetni akarunk. E vállalat 10-ik füzetében Becker az új nevelési ideálokkal foglalkozik.

Szerző mindenekelőtt a mai nevelés mineműségét taglalja, melyet direkt és indirektre oszt fel. Az elsőt, a direkt nevelést növendékeink a szülőktől, tanítóktól és a környezettől kapják, míg az utóbbit, az indirektet — az olvasmány, a képző és előadó művek megszemlélése adja. Szerzőnk máj most a nevelés minden faktoraival foglalkozik, melyeknek fő czélja: *a humanitásra való nevelés*-legyen.

Becker általában a most divatban levő nemzeti neveléssel nincs megelégedve, melyet elavultnak és a régi népek nevelési ideáljaihoz való visszamenéshez nevez; míg az új nevelés ideáljait e szavakban foglalja össze: «Isten és az emberek iránti szeretet, — ez legyen az új nevelési ideálok karakteristikon-já»!

Tényleg ezen elvet vallották Kegel, Herbart, Schleiermacher, Wundt, Lazarus, Stern, Egidy, Förster, csak hogy ők emez elvet tovább fejlesztették és egyszersmind az utat és módot is kijelölték, mikép lehet e nevelési ideálokat elérni.

Tehát szerzőnk állítása szerint ama körök közül, melyekben eddigi nevelési ideáljaink mozogtak, t. i. az emberi, hazafiai és egyéni szeretet között határozottan az elsőnek kell a prioritást adni. Hogy mindeme nevelési ideáljainkat megvalósíthassuk, szerzőnk számos indítvánnyal áll elő, melyeket azonban nem soroljuk fel, csak a legkiválóbbakat említjük. Így Becker azt ajánlja, hogy a tanítók ne szakiskolákban képez-

tessenek, hanem általános nevelési intézetekben, hogy a tanítók is ne szakképzettséget, hanem általános műveltséget, közöljenek tanítványaikkal. Ép úgy a mai vallástannak tanítása is szerzőnk véleménye szerint elhibázott, ezek nem vallástani hanem felekezeti órák. Alakítsuk eme felekezeti órákat valóban vallástani órákká át, adjuk meg a tanítónak a jogot, hogy saját egyéniségének érvényesülése mellett «saját módja» szerint, a gyermekek tökéletesbülési ösztönét emelje és őket a jó útra térítse, akkor elérjük azt, a mi minden ethikusnak elérhető vágya. A nőnevelés reformját is kívánja, még pedig nem csak a szellemi kiképzetetést, de a jövődő anyák erkölcsi és testi nevelését is át akarja alakítani. A testi nevelés céljából, a leányok tornázását ruházatanak reformját és tanítási idejének leszállítását, továbbá szollemének és kedélyének kiképzetésére s bibliából, általános történelemből és a művészettörténetből merített női jellemek bemutatását kívánja. Sok túlzott kívánság mellett, szerzünk elég józan reformeszmékkal lép fel, de kötve hisszük, hogy a mai korban, midőn majdnem mindenhol az iskolákban a nemzeti elemre oly nagy súlyt fektetnek, meghallgatásra találjon.

A vállalat egy másik füzete (12) Sirach Jésus, emez ó-kori zsidó pädagogus neveléstani elveivel foglalkozik, melyek eredetileg héber nyelven voltak írva, de melyek most görög nyelvre lefordítva újra kiadattak. E nevelési elvek igen helyesek és még a modern nevelési rendszerbe is beleilleszthetők.

Isaack a könyv fordítójával és Sirach munkái létrejötte nek történetével foglalkozik, és amaz eredményre jut, hogy a könyvet a héberből a szerző egyik unokája fordította le görög nyelvre. Különben igazat adunk Isaacknak, midőn Sirach pädagogiáját méltatja, benne a régi zsidó pädagogia tetőpontját látja. Hogy Sirach pädagogiai helyes elveit megítélhessők, ide iktatunk egy párt. Például a testi nevelésről beszélve, azt állítja, hogy egy erőteljes test többet ér, mint a legynagyobb kincs, azért az egészségesnek nagy oka van a Mindenhatónak e nagy kincset, egészségét — megköszönni, mert az egészség oly nagy jó, melyet nem lehet eléggé az Úrnak meghálálni azért az embernek is mindent el kell követni, hogy egészségét megtartsa és mindent kerüljön, a mi annak ártalmára szolgálhat. A szív és kedély nemesítésére a következő elveket ajánlja: «Egy jó barát nagy kincs, oly kincs, mely értékesebb az arany és ophirnál.» Helyes még Sirachnak emez elve: «Szégyeld magad, ha pletykákat terjesztesz, ép úgy ha mások titkait elárulod!» Érdekes még, a mit Sirach a nőkről mond: «Szerencsés az, kinek értelmes felesége van. — Istennek nagy adománya egy hallgatag asszony!» Ujabb időben Sirach műveivel sokat foglalkoznak, ki nem csak a régi zsidóknál, de általában a pädagogia történetében is kiváló helyet foglal el.

TÉRI JÓZSEF.